

rokovanje“, katero je Levstik nekoliko izpremenil in opilil v tehniškem oziru, zahteval je Jenko rokopis nazaj in od takrat ni več sodeloval pri našem listu. Leta 1882. je izdal svoje pesmi v posebni knjižici, navedeno pesem pa je zopet natisnil v prvotni obliki. Pozneje je bil čislán sotrudnik „Kresu“ in priobčeval zlasti v „Slovanu“ pod imenom „Mirko“ lepe epiške pesmi, izmed katerih imenujemo posebnó daljšo pesem „Kljukova smrt“. Žál, da nam je umrl v najlepši dóbi, ko bi smeli pričakovati še marsikaj lepíh proizvodov iz njegovega peresa. Bodi mu blág in trajen spomin!

Pisateljsko podporno društvo je imelo dné 29. malega travna svoj letošnji obči zbor, h kateremu je prišlo okolo 30 društvenikov. Po kratkem nagovoru gospoda predsednika *dr. J. Vošnjaka* je poročál društveni tajnik, g. profesor *S. Krutar*, o društvenem delovanji leta 1890.; njega vestno sestavljeno poročilo slóve takó-le:

»Ko sem pred letom dnij dné 13. malega travna poročál o napredovanji našega društva, poudarjal sem, da sedanji časi niso ugodni krepkemu razvijanju takega društva, kakeršno je naše. Národnost naša še ni tako utrjena in zavarovana proti vsem napadom, da bi se mogli z mirno vestjó lotiti jedino le delovanja na znanstvenem in leposlovnem polji; nego treba nam je še vedno čuvati in stražiti na politíškem polji, treba se nam je še vedno boriti za národne pravice ob periferiji jezikovne naše meje. In prav ta politíška delavnost jemlje malone vse moči najboljših naših pisateljev. Nikar, da bi nam povijali blažilne in spravljive pesmi v lepodíšeče vence, pomakati morajo svoje pero v žolč; nikar da bi nam spisovali romane in novele, vihteti morajo politíški bič, dobro vedoč, da kačdar ne bode več národnosti slovenske, takrat tudi ne bode več treba »Slovenskega pisateljskega društva«!

Poleg bojevanja za slovensko národnost in politíškega delovanja, ki je bilo zlasti letošnju zimo nenavadno živalno in vsestransko, krivo je tudi nekoliko nenavadno veliko število društev v Ljubljani, katerih smo većinoma člani vsi, da »Pisateljsko društvo« vsaj na zunaj ni moglo takó delovati in obračati pozornosti náse, kakor se je to godilo v prejšnjih letih. Opustiti so se morála namreč začasno obična predavanja na zabavnih večerih v zimskem času, dasi je imelo že več gospodov članov svoja predavanja pripravljena, več drugih pa tudi že zasnovana. Upajmo, da se prihodnjo zimo dvakrat popravi ta zamuda.

Navzlic temu je »Pisateljsko podporno društvo« tudi v minulem letu vsaj na tilhem popolnoma zadoščalo nalogi svoji, ker je gmotno res podpiralo pisatelje slovenske. Dvema pisateljema se je namreč dajala redna, nevračna podpora, dvema pa večja ali manjša posojila, ki se sedaj že redno vračajo. Da društvo ni moglo več storiti v tem oziru, n. pr. deliti štipendije mladim, nádejebudnim pisateljem, temu je vzrok oskromno društveno imenje; ki se množi le počasi in ne dopušča izrednih troškov.

Vender je naše društvo v minulem letu tudi na zunaj nastopilo prav sijajno in uspešno, ker je dalo pokojnemu tržaško-koperskemu škofu Matevžu Ravnikarju na njega rojstveni hiši v Vačah pri Litiji s pomočjo ondotnega lokalnega odbora, g. župnika M. Poča, župana Grilca, poštarja Kolbeta in gg. učiteljev dné 13. malega srpana vzdati spominsko pločo. Pri tej priliki je tudi priredilo jako lepo ljudsko veselico, katera je bila natančneje opisana v domačih naših listih. Dasi je bilo vreme zelo neugodno in je zadrževalo mnogo obiskovalcev od blizu in daleč, in dasi nam je dež malone popolnoma pokvaril slavnostni vzprejem, vender je privrelo iz bližnje okolice toliko ljudstva, da je bilo veselje gledati in da ostane ta dan izvestno vsakemu udeležencu v živem spominu. Posebno važno je bilo, da sta se te slavnosti polnoštevilno udeležila še le malo časa prej osnovani »Zagorski Sokol« z godbo pod vodstvom g. staroste Medveda in mlado pevsko društvo šentlambersko, za katero se trudi ondotni župnik č. g. Anton Breč. Posebno

ugodno je vplivala Ravnikarjeva slavnost na probujo zagorske in šentlamberške okolice, kjer doslej še ni bilo národnih veselíc, in upati je, da zasejano seme ne zamrè v kali. Poleg omenjenih zagorskih društev se je udeležil slavnosti v mnogobrojnem številu slavni »Sokol ljubljanski« in hvalno pevsko društvo litijsko-šmartinsko pod vodstvom marljivega nadučitelja g. Jerneja Ravnikarja in učitelja g. J. Bartla s pomočjo članov ljubljanskega »Slavca«, dalje vrlo gasilno društvo iz Litije in Šmartina z načelnikom g. Turo, sorodnik rajnega škofa g. Jakop Ravnikar, župnik v Šišanu v Istri, potem več č. gg. duhovnikov iz Ljubljane in okolice, mnogo odličnih gospâ iz Litije in lepo število odličnih gostov iz Ljubljane.

Slavnost sama se je vršila natančno po propisanem vzporedu. Po vzprejemu pod trgom in izprevodu po lepo okrašenih Vačah je daroval č. g. konzistorijalni svetovalec Tomo Zupan sv. mašo, med katero je ljudstvu kaj lepo razlagal Ravnikarjeve zasluge za národ slovenski. Po sv. maši je nastopil slavnostni govornik g. notar Luka Sretec, potem pa so zapeli pevci tri lepe zборе, po katerih je šel izprevod pred Ravnikarjevo rojstveno hišo, kjer je gosp. dr. J. Vošnjak odkril spominsko pločo in jo priporočil Vačanom kot spomenik njih ponosa. Ker se je bilo bati slabega vremena, razšla se je večina gostov takoj po skupnem obedu. Največ se jih je vrnilo v Litijo, kjer so vrli ljubljanski »Sokoli« pokazali telovadno svojo umetnost. Da se je Ravnikarjeva slavnost zvršila takó sijajno, zahvaljati mora društvo darežljivost prečastitega stolnega kapitelja tržaškega ter častito istersko in ljubljansko duhovščino. —

Tudi z drugim važnim podjetjem je stopilo »Pisateljsko društvo« v ravnokar minulem društvenem letu pred slovenski svet. Vzprejelo je namreč v svoje roke nabiranje za Prešérnov spomenik, ki naj se postavi neumrlemu našemu pesniku o stoletnici njegovega rojstva, da hode na čast národu slovenskemu in krasil glavno mesto dežele kranjske Odbor se je obrnil do najodličnejših slovenskih pisateljev, ki so dovolili skoro vsi, da se smejo njih imena podpisati pod odborov poziv (glej »Ljubljanski Zvon« št. 3. letošnjega leta, str. 192.). Da je društveni odbor s tem ugodil slovenskemu národu in da mu je v dotičnem pozivu govoril od srca, to se vidi najboljše iz tega, da se je v kratkem času nabralo že okolo 500 gld. in da so poslali k tej vsoti celó slovenski částniki iz daljnega Komorna svoje darilo na národni žrtvenik. Slava jim!

Kar se dostaje notranjega društvenega delovanja, omeniti mi je, da se je društveni odbor od lanskega občega zbora sešel osemkrat in da je redno reševal tekoče pòsle. Visoki vladi so se predložila dné 14. ržénega cvéta društvena pravila v izpremembo § 7. in § 8. po sklepu lanskega občega zbora, in visoka vlada je temu pritrčila dné 17. ržénega cvéta, o čemer je društvo obvestil slavni mestni magistrat ljubljanski z dopisom z dné 20. ržénega cvéta 1890. leta štev. 11.155. — K velikanski slavnosti Kačičevi v Makarski dné 26. vélikega srpana minulega leta je poslal društveni tajnik brzojavno pozdravilo.

»Pisateljsko podporno društvo šteje danes 109 članov, in sicer jednega častnega člana (presvetlega vladiko J. J. Strossmayra), dalje 8 ustanovnikov, 25 pravih društvenikov (18 ljubljanskih in 7 zunanjih) in 75 podpornikov (66 ljubljanskih in 9 zunanjih). Društvu je sicer v minulem letu pristopilo 5 novih članov, vendar se nam je skupno število za jednega skrčilo, ker nam je neizprosna smrt v minulem letu vzela 3 člane.

Gospôda moja, dolžnost je, da se danes spominjamo teh umrlih naših članov in jim zakličemo zadnjíè: »Da se vidimo v boljši bodočnosti!« Ti člani so: preblagorodni gospod deželni glavár dr. Jožef Poklukar (pravi član) in gospoda dr. Frančišek Ambrožič, mestni zdravnik, in urar Jožef Geba. Tem blagim rajnikom zakličemo »Večnaja pamjet!« in izkažimo jim zadnjo čast s tem, da vstanemo s svojih sedežev«.

Po tem pohvalno vzprejetem poročilu je poročal društveni blagajnik g. *Anton Fuutek* o dohodkih in troških do konca leta 1890. Dohodkov je bilo 160 glđ. 87 kr., troškov pa 99 glđ. 93 kr.; torej je ostalo v blagajnici dné 31. grudna m. l. 60 glđ. 94 kr. Mimo tega je darovala banka »Slavija« 100 glđ., kateri so se naložili pri »Kmetški posojilnici ljubljanske okolice«. Društveno imenje je znašalo koncem 1890. leta 1295 glđ. 43 kr., oziroma 1490 glđ. 69 kr., ako se namreč prišteje posojilo za Raičev spomenik v znesku 195 glđ. 26 kr., o katerem pa se ne vé, ali se bode kdaj vrnilo. — To poročilo se odobri, zajedno pa se blagajniku na predlog računskega pregledovalca g. *A. Svetka* izreče zahvala za marljivo poslovanje.

Na predlog g. tajnika *G. Pirca* se stari odbor iz nova izvoli, takisto tudi dotedanja pregledovalca društvenih računov. V odboru so torej gospodje: *dr. J. Vošnjak* (predsednik), *Fuutek*, *Levec*, *Orožen*, *Rutar*, *Tomšič*, *Žumer*; pregledovalca računov pa sta gg. *A. Svetek* in *A. Zagorjan*.

Nato se je obči zbor posvetoval, komu in kje bi se letos vzdala spominska ploča. Predsednik priporoča, da bi se uzidala ploča na rojstveni hiši Vrbana Jarnika v Štebnu (ziljska dolina), in če bi to ne bilo mogoče, spominska ploča Davorinu Trstenjaku v Kraljevcih blizu Ljutomera. »Pisateljsko podporno društvo« pa bi samo ne moglo osnovati velike slavnosti; nego podpirati bi nas morala tudi druga društva, zlasti »Sokol« ljubljanski. Ko sta gg. *Ivan Hribar* in *Jožef Noll* pojasnila, da se »Sokol« letos zaradi drugih izletov (zlasti v Prago in Zagreb) ne more udeležiti ne te ne óne namerjane slavnosti, opustita se za letos, pač pa se jednoglasno sklenu, naj se vzida spominska ploča *Fr. Erjavcu* v Ljubljani in sicer meseca malega srpana, ko bodo profesorji in dijaki še v Ljubljani. Odbor se pooblašča, da ukrene vse, kar se mu vidi za to slavnost potrebno.¹⁾ Nató se zborovanje sklenu.

Dramatično društvo je imelo dné 23. m. m. svoj redni obči zbor. Zbor je otvoril podpredsednik, g. dr. *K. Bleiweis* vitez Trsteniški s primernim nagovorom, v katerem je poudarjal, da se društvo krepko razvija, zajedno pa tudi pripravlja za novo deželno gledališče. Izrekel je zahvalo visokemu deželnemu zboru kranjskemu in občinskemu sklepu ljubljanskemu, katera zastopa sta naklonila tudi letos redne podpore. Nato je tajnik, g. *Anton Trstenjak*, prečital svoje izvestje o delovanji „Dramatičnega društva“ od dné 10. véliknega travna 1890 do dné 23. véliknega travna 1891. Iz tega izvestja naj posnamemo naslednje. Za leto 1890. je izdalo „Dramatično društvo“ dva zvezka „*Slovenske Tulije*“, namreč zvezek 55.: „*Teharski plemiči*“, spevoigra v treh dejanjih, spisal gosp. *Anton Fuutek*, uglasbil g. dr. *Benjamin Ipavec*, in zvezek 56.: „*Svetinova hči*“, igrokaz v treh činih, spisal *Adolf Wilbrandt*, poslovenil g. *Anton Trstenjak*.

„Dramatično društvo“ je imelo 4 častne člane 33 ustanovnikov in 220 podpornikov, kar je sicer majhno število; in je zategadelj želeli, naj bi rodoljubi bolj podpirali „Dramatično društvo“, kateremu je namen, ustanoviti v Ljubljani stalno slovensko gledališče.

Repertoar za leto 1891/92. je že sestavljen. G. *Janko Kersnik* je obečal društvu izvoren igrokaz za prihodnjo gledališko dôbo. Na gledališkem listu so zastopana imena *Ostrovsky*, *Jan Vrchlicky*, dr. *Štolba*, *Jan Vavra*, *Karol Pippich*, *Stroupčznicky*, *Fr. Ad. Šubert*, grof *Alfred Fredro*, *Shakespeare*, *Henrik Ibsen*, *Aleksander Bisson*, *A. Dumas*, *Sardou*, *Feuillet*, *Scribe* i. dr. Na drugi strani ima že društvo spevoigro „*Teharski plemiči*“, potem Foersterjevo opero „*Gorenjski slavček*“, katero je skladatelj temeljito predelal in povečal. Nadalje si je društvo preskrbelo Zajčovo opereto „*Momci na brod*“ in

¹⁾ Iz raznih razlogov se je ta ukrep v poslednji odborovi seji »Pisateljskega podpornega društva« izpremenil tako, da se vzela letos spominska ploča pokojnemu *dr. Janu Bleiweisu* v Ljubljani. Ured.